

# SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izdaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katal. slovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pečitve za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

## Za živinorejce.

Opozarjamo naše kmetovalce, da je finančno ministrstvo dovolilo, da se sme brezplačno razdeliti med posebno potrebne kmetovalce in živinorejce na Stajerskem do konca maja t. l. 6000 meterskih stotov odpadkov kamene soli iz soline Aussee, da se na ta način vsaj nekoliko odpomore splošnemu pomanjkanju krme. Ti odpadki pa se smejo porabiti le za živinsko krmo ali za zboljšanje slabe ali pokvarjene krme. C. kr. namestnika je v sporazumu s c. kr. Kmetijsko družbo odkazala posameznim okrajem: Okrajnemu glavarstvu Celje 330, politični ekspozituri Mozirje 78, okrajnemu glavarstvu Konjice 100, Ljutomer 172, Maribor 302, Ptuj 402, Radgona 236, Brežice 183, Slovenjgradec 227 meterskih stotov. Odpadke bodo razdeljevale politične oblasti v sporazumu s pomožnimi okrajnimi odbori. Živinorejci oglašite se pri svojih okrajnih glavarstvih!

Slovenska kmečka zveza.

## Deželnozborske volitve.

Deželnozborske volitve se leže daleč pred nami. Liberalni stranki je vkljub temu prva skrb, da se sklene kakor najhitreje kompromis s kmečko stranko in se razdele mandati med stranke. Naše zasebno mnenje pa je, da mora pravi ljudski stranki biti najvažnejša naloga, seznaniti svoje pristaše in volilce z vsemi programnimi točkami, s kojimi hoče stopiti v volilni boj in ga izvojevati. Kadar bo ljudstvo spoznalo deželnozborske programe svojih domačih strank, potem se bo tudi razmerje med strankami lahko tako uredilo, kakor bo narodu najbolj koristilo. Ljudske potrebe nam morajo biti prva skrb, ne pa hrepenenje kakih „voditeljev“ po skorajšnjem osiguranju mandatorov.

Z eno točko programa naše kmečke stranke se hočemo danes baviti, to je volilni red. Naši pristaši se skrajno nezadovoljni s sedanjim novim volilnim redom. Ne pripisujemo krivde na njej našim slovenskim poslancem, ker jim samim ni bilo mogoče pribroriti drugega volilnega zakona. Toda naše trdno prepričanje je, da v novem deželnem zboru ne bodo več osamljeni. Tudi iz nemških kmečkih krogov se slišijo glasovi uplivenih mož, da je nova volilna reforma za kmečki stan prava nesreča.

## PODLISTEK.

### Marko in Tomaž.

Spisal J. Z.

Ko bi Matevžev France vedel, da hočem izdati o njem neko zgodbo, pri kateri je njegova koza trpela, ne vem, kako bi me kaj pogledal, če bi bil v moji bližini. Sicer upam, da bi dandanes ne bil več tako divji, kakor pred leti, ko se je stvar pripetila. Bila sva pri vojaki. On je že nosil dve zvezdi na vsaki strani ovratnika ter bil v vojaški pisarni; jaz sem se komaj privadil komisiju in vojaški potnici ter bil tudi pred nekaj tedni prestavljen v pisarno.

Bili so ravno pasji dnevi; tisti čas, v katerem se navadnega človeka lasje bole, ako se nanj spomni, kaj še ne vojaka. Drug človek si vsaj lahko privoščiti ob tej vročini pošteno merico piva in kakšen sir zraven, da si zmohi posušena jetra in okrepeča skrčen zelodec. A vojak, ki je itak vedno suh v žepu in golčancu, naj tudi iz neba kakor iz skafa lije, se še enkrat bolj posuši. In tudi vse sline, ki se mu precedijo ob spominu na tisto rujavo tekočino, ki tako prijetne hladit v vročini, ne morejo nadomestiti merice piva.

Ravno ob tem času torej si izmislil naš stotnik veliko vajo v ravnini. Naši tovariši v mestu, ki so morali na vajo, so kleli in se nam grozili, češ: „Ti presneti skriči, pisarji in mazači zgoraj v trdnjavi nisi za drugo ko da lenuharijo in državni komis jedo.“ Mi, seveda, smo se rotili, kako nečuvveno nas mučijo, ker moramo ves četrt ure hoditi iz mesta v trdnjavo de naših „visokih pisarn“.

Nova volilna reforma ustvarja med kmečkim ljudstvom dva tabora, tabor imovitejših in tabor manj imovitih in kmečkih delavcev. Jasno je, da bo ta ločitev zanesla nasprotstvo v kmečke vrste. Saj drugače tudi v političnem boju ni mogoče. Kmečki stan pa je potreben dandanes edinosti, bojevati se mora složno za svoj obstanek, zato je nevarno in kvarno v političnem življenju ustvarjati v njem različne tabore.

Ali ima kmet, ki plačuje deset kron davka, res več pravice do sodelovanja v politiki, kakor isti, ki plačuje samo devet ali še manj kron? Saj obadva hočeta le, da se jima dobro godi, da se ustvarjajo za njihju dobre postave. Zakaj torej delati razliko med njima?! V državni zbor voli vse kmečko prebivalstvo skupaj, bolj in manj imoviti kmet, gospodar in uslužbenec, vinogradnik in viničar. Kakor kmečko prebivalstvo skupno dela, skupno trpi, tako hoče tudi v političnem oziru hoditi skupaj.

Novi deželni zbor mora torej spremeniti volilni red ter odstraniti vse one določbe, ki merijo na to, da se začne boj v kmečkem prebivalstvu, boj manj imovitega kmeta proti imovitemu, boj delojemalca do delodajalca. To je ena točka pravega kmečkega programa za prihodnji deželni zbor, in naše mnenje je, da je ena izmed zelo važnih.

## Sodelovanje pri postavo-dajalstvu.

Pred našimi državnimi poslanci ležita dva veljavna predloga: splošno ljudsko zavarovanje in pa novi zakon za kužne bolezni pri domačih živalih. Obadva predloga smo mi v našem listu priobčili precej obširno.

Predloga prideta v državnem zboru v odseke in tam morajo naši poslanci glasovati za ali proti posameznim določbam zakonskih predlogov. Toda velika olajšava za poslance je, ako izvedo tudi mnenje svojih volilcev, za katere se delajo postave. Na volilnih shodih je navadno premalo časa za razprave o takih zadevah. Ravno zaradi tega pa smo mi priobčili zakonske predloge, da se lahko vsi volilci z njimi seznanijo, jih mirno prevdariojo ter o njih oddajo svoje mnenje.

Pozivljamo torej svoje somišljenike, da se zgledajo k imenovanim predlogom in povejo, kaj mislijo. Beseda jim je popolnoma prosta. Lahko pišejo za ali

Moj predstojnik v pisarni je bil korporal France. Postrani me je vedno gledal, češ: „tudi eden tistih, ki se ne dajo za kaj drugega porabiti“, in ni pomislil, da si je dal s tem tudi samemu sebi slabo spričevalo. Tako so bile torej stvari, ko je prišlo povelje za vajo. Jaz sem se grozno veselil, ker nas so pustili doma kot neporabne pokveke. Moje veselje se je seveda še povečalo, ko je moral ta presneti France, ki sem ga imel že itak v zelodecu, tudi zraven.

Predpoldan sem se imel imenitno, počutil sem se takorekoč samosvojega gospoda v hiši, to se pravi v pusti pisarni. Svest si svojega gospodstva in svobode sem zapustil po obedu trdnjavo, ki je postala pravo pribežališče zapuščenih, ker ostala sta v njej samo še kompanijski črevljar Marko in krojač Tomaž. Prvi je skušal raztrgan komijski črevljev zopet v pošteno obliko spraviti, drugi je s svojimi škarjami muham glave rezal. Kmalu sem spoznal, kako grozno neumno je brez počenega groša po mestu hoditi, krème ogledovati in poslušati, kako drugi za ovratnike vlivajo. Da bi storil konec svojim mukam, sem se obrnil zopet proti trdnjavi kjer vsega tega ni, z namenom na slavnici zadušiti grešna poželenja po vrčkih. Milo se mi je storilo ob spominu na vročino in mojo lero žejo, ki bi se dala tako krasno s par vrčki pogasiti. Nagnil sem glavo ter korakal kakor mučenik mimo gostiln. Iz teh žejno-otožnih misli me zbudi ženski glas.

„Vi, gospod vojak, ste slišali, počakajte no malo — ja!“ Ozrem se in zapazim dekle, ki je hitelo iz vrta bližnje krčme za menoj. „Glej, glej“, sem si mislil, hitro pogledal, če se sukinja lepo prileže, popravi brke, ki sem jih imel na eni strani sedem, na drugi pa osom, ter razlegnil obraz v najprijaznejši na-

smehljaj, ker opazil sem, da ima na roki jerbašček, v njem vre piva in sir. Kako so se mi sline pocedile, moje sanje o pivu se vresničujejo . . .

„Vi, gospod vojak“, začne med tem moja lepota, „poznate gospoda Franceljna, korporala, ki ima na vsaki strani dve zvezdi?“ Med tem je takorekoč prezirajoče gledala moj ovratnik brez zvezd. Meni je postajale vroče. „O seveda, seveda“, odgovorim, „saj je z menoj skupaj v pisarni.“

„Sem si tako mislila, da je on Vaš predstojnik“, zatrdi nato in povdarja posebno „on“ iz „Vaš predstojnik“, ravno tako, kakor bi bil France najmanj general. „Bi ne bili tako dobri in nesli to košarico za njega seboj.“ Hudirja, to so torej moje sanje . . .

„Seveda, seveda“, sem ji hitro pritrtil, „dasi sem bil vse drugo, samo vesel ne in me je grozno jezilo, da mora ravno France moje sanje o pivu tako uničiti. „Hvala vam lepa“, reče na to milostno ter me podučuje dalje: „Notri je pivo, sir, nekaj zemelj za mojega Franceljna, veste, in dajte mu vse skupaj.“

Seveda sem ji odgovoril, da ji iz srca rad to željo spolnim, a da sem se pošteno zlagal, tega seveda ni opazila. „Pa oprostite“, sem nadaljeval, „Franceljna pred koncem vaje ne bo domov.“

Dekle me pogleda pomilovalno po strani in reče: „Ja, ja, tega seveda Vi ne morete vedeti, ker niste nobeden predstojnik“, in pri tem je besedo „predstojnik“ čisto posebno naglašala — „pa Francelj pride ob četrti na štiri domov in do takrat bi rad imel stvari zgoraj.“

Z nekakim pomilovanjem sem vzel jerbašček v roke in se hotel posloviti.

Ne pozabite reči Franceljnu, da mu bo pešene je-tre vajence zvečer prinesel“, še zakliče za menoj in



vsled ujim (toče) zadetim kmetovalcem tudi denarne podpore. Enak sklep za druge okraje se ni mogel skleniti, ker so se okrajni pomožni odbori še le v zadnjem času sestavili; vendar so razmere v drugih okrajih ravno tako žalostne kakor v laškem okraju. Kljub temu se dosedaj, kolikor je podpisanim znano, ni dovolj storilo, da se prebivalstvu s podelitvijo živil in denarnih podpor olajša žalostno stanje. Stavimo nujni predlog: Visoka zbornica naj sklene: „C. kr. vlada se poziva, radi slabega gospodarskega položaja prebivalstva v sodnih okrajih Laško, Sevnica, Smarje, Rogatec, Kozje, posebno o pomanjkanju živil takoj poizvedovati in podeliti bednemu prebivalstvu živila (koruzo, krompir itd.), dalje vsled ujim zadetim tudi denarne podpore.“ — Dr. Benkovič, dr. Korosec in tovariši.

— Radi umešavanja italijanske vlade v vprašanje ustanovitve vseučilišča za avstrijske Italijane je poslanec dr. Benkovič interpeliral ministrskega predsednika.

— Srbija. Srbska vlada namerava izročiti vevlastem spomenico, v kateri zahtevajo samostalnost Bosne, zase pa del bosanskega ozemlja, da more izpeljati železnico do morja. Na Dunaju izjavljajo, da o kaki zemeljski odškodnini za Srbijo ne more biti govora. — Črnigori v Belgradu nič več ne zaupajo in trdijo, da se minister Tomanovič in knez Nikita vzlic svojim radikalnim govorom pogajata z Avstrijo. — V tajni seji skupščine je vojni minister general Živkovič odgovoril na interpelacije socialističnega poslanca Kazleroviča. Minister je priznal, da so se pri dobavah za armado zgodila velika pomeverjenja. Velik del denarja, namenjenega za oboroženje, sploh manjka, pri dobavah pa so se plačale velike podkupovalne vsote. Pomeverjenja so posebno velika pri naročilih novih topov. Veliko visokih častnikov je hudo kompromitiranih (zapletenih) in bodo občutno kaznovani. Poslanec so na to vzklikali: „S tako armado in s takimi častniki ne moremo vojevati vojske!“ Kmečki poslanci so se pritoževali, da se vpokličejo rezervisti čisto samovoljno; kdor veliko plača, temu ni treba na vaje. Pritoževali so se tudi, da rezerviste slabo hranijo in oblačijo. General Živkovič je obžaloval nered in obljubil, da jih odpravi.

### Mala politična naznanila.

Dne 22. januarja: Portugalska vlada je prepovedala v Lizboni in v Oportu 400 shodov, ki so jih sklicali republikanci. — Po parigradskih poročilih je včeraj ponehal turški bojkot proti avstrijskemu blagu. — V Smirno so iz Soluna poslali nujno bataljon vojakov, ker v Mali Aziji zelo vre. — V Rusiji je policija zaprla 28 revolucionarjev, ki so nameravali usmrtiti visoke osebe.

Dne 23. januarja: V državnem zboru je bil včeraj soglasno sprejet nujni predlog poslanca Kalina glede preskrbe vdov in sirot po v vojski padlih vojaki. — V Carigradu je policija zaprla osemindvajset oseb in dognala, da je v Turčiji 20.000 oseb zapletenih v zaroto, da zruši sedanjo ustavo, da odstrani ministre ter prisili sedanjega sultana, da se odpove. Tudi sultanov sin je zapleten v zaroto. — Iz Rusije poročajo, da ministrski predsednik Stolipin skoro gotovo pade. Proti njemu je vsa desnica. — Iz Fabrisa v Perziji je pobegnilo 400 beguncov v Rusijo, ki pripovedujejo, da perzijske čete grozno gospodarijo. Do 4000 oseb obsodijo vsak dan na smrt.

Dne 24. januarja: Češki namestnik je naznanil voditeljem čeških strank, da odpravijo bumel, če prihodnjega buma Čehi ne bodo motili. — Cesar je sankcioniral postavbo o ustanovitvi trgovske in obrtne zbornice za Bosno in Hercegovino. — Čehi kandidirajo pri namestnih deželnozbornih volitvah na Dunaju v VII. in X. volilnem okraju ministra Pacaka. — V Sofiji so zaprli 6 oseb, ki so osumljene, da so se udeležile zarote proti kralju Ferdinandu. — Odposlanstvo srbskih častnikov je stavilo vojnemu ministru za slučaj vojne z Avstrijo na razpolago 60 tisoč dinarov, ki so bili namenjeni za zgradbo častniške kazine.

Dne 25. januarja: Axmannovega predloga, da bodi na vseli javnih šolah na Nižje Avstrijskem učni jezik izključno nemški, baje vlada cesarju ne bo predložila v potrjenje. — V Pragi so se včeraj zvečer demonstracije ponovile. Množica je nemške burše pretepla. — V Trstu je imelo včeraj laško

izgine. Jaz pa sem vlekel te lepe stvari za drugega v kreber, o katerih sem ravno prej sanjaril, kako dobro bi se meni prilegle. Tako lep sir in pivo za drugega v breg nositi — na-a . . . Skušnjava je postajala vedno hujša — a jaz sem se boril in se premagoval kakor junak in dospel kot zmagovalček, to se pravi z nedotaknjenimi stvarmi in trdnjavo. Samemu sebi sem se čudil ter občudoval mojo vstrajnost. In v tem veselju, da se nisem dal od skušnjave premagati, sem postavil pivo v hladno vodo in sir v senco, kakor se mi je še naročilo. Ves vesel, da sem stvar dokončal, sem se hotel oddaljiti iz zapeljive bližine in se podati v pisarno, kar zakličeta črevljar Marko in krojač Tomaž, ki sta pri oknu delala, ali bolje zehala:

„Hej, škric, kaj pa imaš v jerbaščku?“

„Nič več“, odgovorim odkrito.

(Datje priložiti.)

društvo „Patria“ protestni shod, na katerem se je zahtevalo popolno italijansko vseučilišče v Trstu. — Krščanski socialci so v današnji seji državnega zbora interpelirali v zadevi vojaških koncesij (pripustov) Mažarom.

Dne 26. januarja: Nemška nasilstva. Zastopniki nemških društev v Gradcu in nemškega dijaštva so imeli zborovanje, na katerem so sklenili, da se ne sme dopustiti v Gradcu nobeno slovansko zabavo. — Po Berohnu je predvčerajšnjim demonstriralo 50.000 soc. demokratov za volilno pravico. — Listi poročajo, da je Srbija na Ruskem zopet nakupila 1200 konjev. — Italijanski list Messaggero“ prokuje, da se trozveza ne obnovi. Namiguje na novo trozvezo med Italijo, Rusijo in Francijo. — Bolgarsko vojno ministrstvo je predvčerajšnjim izdalo ukaz, da se pokliče 13 rezervnih letnikov 8. obmejne divizije v Stari Zagori brzojavno na tritedenske orožne vaje. S tem je ta divizija uvedena v popolno vojno stanje. — V Arabiji vladajo velikanski nemiri.

## Razne novice.

**\* Vseslovenski kmečki shod v Ljubljani za nedeljo dne 31. t. m. je odpovedan, ker se je javilo okoli 7000 udeležencev. Za tako množico sedaj v zimi ni dobiti prostora!**

\* Iz Sole. V 7. činovni razred je pomaknjen g. Janko Koprivnik, profesor na c. kr. učiteljsku v Mariboru.

\* Razpisano je mesto stalne učiteljice na petrazredni ljudski šoli pri Sv. Ropertu v Slov. gor. Prošnje do 31. t. m.

\* Iz deželne službe. Sekundar v mariborski bolnišnici, dr. Hans Grubitsch je imenovan za ordinarja v bolnišnici v Hartbergu.

\* Deželni šolski svet je v seji dne 21. t. m. sklenil, da se razširi petrazredna ljudska šola Konjice okolica v šestrazredno.

\* Razpisano je mesto začasnega okrajnega gozdarja v področju politične uprave štajerske. Prošnje je vlagati do 13. februarja pri namestništvu v Gradcu.

\* Župnijski Reka nad sv. Pavlom v Savinski dolini je dobil Alojz Grčič, kaplan pri sv. Marku nižje Ptuja.

\* Odborova seja S. K. S. Z. bo v četrtek, dne 4. febr. ob 5. uri popoldne v uredništvu „Slovenskega Gospodarja“.

\* Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali sledeči p. n. dobrotniki in dobrotnice: Robič Maks, trgovec, 10 K; Koser Franc v Juršincih 2 K; Hranilnica in posojilnica v Dolu 30 K; Dr. Vovšek, višji sodni svetnik, 10 K; Zorko Gašpar, župnik, 10 K; klub naprednih slovenskih akademikov v Celju, kot del čistega dobička narodne zbirke, 100 K. Strakl M., župnik, vrečo jabolk. Vsem dobrotnikom in dobrotnicam Bog plači!

\* Dr. Delpin, velik Nemeč in predsednik nemškega narodnega sveta je hrvaškega pokolenja. Njegova mati je bila Hrvatica. Heil!

\* Zveza z liberalci. Plojev list „Sloga“ je bil zaplenjen. Zaplenjeni članek je z interpelacijo rešil liberalni kranjski poslanec dr. Oražen. K tej stranki se torej zatekajo.

\* Preosnovno občinskih policij predlaga dr. Benkovič nujnim potom; zahteva se, da se nastavlja le neoporečni stražniki, da mora vsakdo prisego položiti itd. Taka preosnova bi bila zlasti zelo potrebna v spodnjestajerskih mestih. Predlog se bo združil z nujnimi predlogi radi izgredov v septembru 1908, in se bo še ta teden obravnaval.

\* Posnemanja vredno. Na napad v „Narodnem listu“ sta poslala gg. Anton Jerebič, posestnik v Ivanjkovcih in Jožef Habjančič, veleposestnik na Libanji „Slov. kmečki zvezi“ vsak po 4 K in se zavezala za vsak nadaljni napad poslati zopet po 4 K. Živela!!

\* V izkaz darov za Društveni dom v št. lju. Od 1.—24. 1909. Fran. Jež, stud. iur. Vipava 17 K 40 v., nabral v goščini g. Perhava, od tega je daroval g. Fr. Skapin trgovec iz Trsta 11 K 50 v., Janko Pelel, Poliče p. Radgona 2 K in en ruski rubelj 2 K 50 v., Fr. Šparl Jarečina 4 K 10 v., složil vesela družba pri g. Lamplo pri sv. Marjeti o. P. Vesela družba v gostilni g. Mlinarica pri Sv. Trojici v Sl. g. pri licitaciji ene narodne znamke 6 K, Ant. Lekše, Mozirje 21 K, nabral pri odhodnici č. g. Gosaka v gostilni g. Zdravko Vasle Ignacij Supančič, Vajnce Jarečina 22 K, od katerih je daroval g. dr. M. Schmirmaul 20 K, Fr. Robič, daš. odbornik Gradec 30 K, K. Reis, Jarečina 3 K, Ognjenalv Škamlec, kaplan Ljutomer 10 K, Mariborski samski klub na Silvestrov večer v St. lju 6 K, „Slovenec“ Ljubljana 40 K 50 v., Fr. Rueh, tehnik Kostonjeva Kranjsko 11 K, Blaž Dvorjak, kaplan Slivnica p. Celju 5 K, Fr. Zacherl, učitelj Ljutomer 5 K kot prebitek bral. kroška gospe Nine Ivančič, M. Schmid, Solčavski 5 K, Slovenski udeleženci nemškega živinorejskega tečaja v Mariboru po g. Fr. Lileku 10 K, Rozalija Kotsnik, kuharica Gradec 5 K, Marica Steleer, Celje po g. Fr. Šparlu 2 K, M. Kren, št. lju 1 K, Klub slov. naprednih akademikov 150 K, Zagajski v Mislinji 100 K, R. Krener, kaplan Sv. Ropert v Slov. gor. 25 K 37 v., od teh je darovala naša rojakinja gospa J. Ješovnik 4 K gpdč. M. Ješovnik 2 K, č. g. Krener 2 K, ter tamošnje bralno društvo 17 K 37 v., kot izkupiček slaščic raz božičnega drevesca „Nežike z Bleda“. M. Crim, Trst ulica comerciale 2 K, Jos. Kranjc, kaplan Sv. Peter n. Maribora 5 K, Vlado Pušenjak, nadrevizor 122 K kot zbirko udeležencev Zadrugačnega tečaja v Celju, Sebast. Polančič, hišnik v bogoslovju, Maribor 10 K, Fr. Žiljar, tajnik Posojilnice Sv. Jur o. j. z. 6 K 33 v., kot darilo veselih gostov na gostiji gosp. Ludovika in Rozike Cugmajster. Obitelji Šerbiakovca v Srečini 4 K. Skupaj v tem izkazu 630 K 70 v. Vsega skupaj 1809 K 19 vin. — Vsem blagim rodoljubom in rodoljubkam, ki so na tako plemenit način pokazali svoje iskreno rodoljubje napram hudo stiskanemu šentiljškemu Slovanstvu: Bodi Bog plačnik! Živeli posnemovalci, posnemovalke! Rojaki! Spominjajte se svojih obmojnih bratov na veselicah in veselih gostijah v letošnjem „fašonku“, ter darujte za „Slovenski društveni dom“ v št. lju! — št. lju v Slov. gor. dne 24. jan. 1909. Za odbor: Franjo Žebet.

## Mariborski okraj.

m. Umrl je v Mariboru dne 25. t. m. g. dr. Janko Sernec, odvetnik v Mariboru. N. v m. p.!

m. Poročil se je trgovec g. Fran Kroppek z gđe. Rezo Domanjko, kuharico pri g. Dufeku, oba v Mariboru. Cestitamo! — Na njegovi gostiji se je nabralo za Dijaško kuhinjo v Mariboru 5 K. Lepa hvala.

Slov. kršč. soc. zveza priredi v nedeljo dne 31. t. m. v prostorih kat. delavskega društva (Flössergasse 4) zabavni večer. Predstavljali se bodo igri: „Raztresenca“ in „Zamujeni vlak“. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Sedeži od 1.—5. vrste 60 v., 6.—10. vrste 50 v., 11.—14. vrste 40 v. Stojišča 30 v. Predprodaja vstopnic bo v soboto 30. t. m. od 6.—7. ure zvečer v omenjenih prostorih. Med odmorom svira godba. Vse zavedne, rodoljubne Slovence in Slovence iz mesta in okolice vabimo prav prijazno, da se tega zabavnega večera v največjem številu udeležijo ter pripeljejo seboj mnogo svojih znancev. Na svidenje!

Leitersberg-Karčovina. V nedeljo dne 24. jan. je predaval zopet g. dr. Verstovšek v izobraževalnem društvu v Leitersbergu. Na poljuden način je govoril o pomenu izobraževalnega društva. Poslušalci so bili zlasti veseli, da so se prepričali iz ust predsednika o blagem namenu tega društva v mariborski okolici. Uvideli so, da so lažnjive vse hujskarije proti društvu in obljubljeni predsedniku, da se bodo držali društva in navodil, katere so dobili. Pristopilo je na novo šest članov. Prihodnjo nedeljo je ob 10. uri zopet sestanek. Predavalo se bo o delu vinčarjev in vinogradnikov v spomladi.

m. Sv. Križ pri Mariboru. Ptujška smrdokavka, znana pod zloglasnim imenom „Štajerc“, je v svoji 3. številki dne 17. jan. t. l. prinesla dopis od Sv. Križa pri Mariboru s podpisom „neka kmetov“. Ne bi se pečali s to smrdljivo gnojnico, ki jo je nekdo v tem dopisu izlil, ker smo tukajšnji kmetje od krvavih septemberskih dogodkov sem dovolj prepričani, kako vrednost ima ta lažnjivi ptujski ključek; ali ker nas podpis: „neka kmetov“ spravlja v tako luč, kakor da še sedaj prisegamo na to giftno krotko, ki je zlasti nekatero izmed nas desti dolgo farbala, hočemo vendar širnemu svetu naznaniti, kdo je ta „neka kmetov“. Duševni oče tega silno duhovitega dopisa je človek, ki je nekaj let na stroške svojega dobrega, rajnega očeta po mestnih šolah hlače trgal (zato se tudi iz čelga dopisa zrcali tej izobrazbi primerna olika) in je sedaj kmet in ni kmet. Pa naj bo že, kar hoče; toliko je gotovo, da je narodnjak, ki mu ga ni para. Počamo za to nekaj dokazov: ko so se veteranci preteklo jesen sklicali na razgovor glede slavlja cesarjevega jubileja, je ta študiran mož kot narodnjak z dušo in s telesom predlagal, da bi pri slavnosti imeli veteranci kot znak za klobuki ne hrastovo listje, ampak — kostanjevo! Kako radikalno narodno?! Pa samo njegova roka se je dvignila za ta predlog. Zraven tega je pa ta učen mož zvest naročnik nam Slovincem tako naklonjene „Marburgerce“, pa tudi socialno-demokratski „Arbeiterwille“ je njegov priljubljen evangelij. Sedaj pa je menda tudi v svoji radikalni narodnosti in v preveliki gorečnosti za slogo med svojimi rojaki na podlagi svojih štiriletnih napornih študij — skrpupal ta duhovit članek za ptujskega umazanca, katerega smo ravnokar komaj spravili čez majo križevske župnije. Zvita glava je namreč tako-le računila: če svoj duševni proizvod odložim v „Narod. Listu“ ali v „Narodnem Dnevniku“, bodo moji rojaki prehitro pogruntali, kdo je tisti, ki nemir dela v župniji! Torej dobimo si rajši pomočnika, ki bo pod to duhovitost postavil svoj podpis, in hajd z njo v „Štajerca“. To vam je „politiš“ človek! — Toda nič ni tako skrito, da bi ne postalo očito. Tudi tako smo ga še tisto nedeljo, ko si je naročil svojega svaka s „Štajercem“ v svojo gostilno, da je tam zbranim gostom prebral svoj velikanski duševni proizvod, pogruntali. S tem je menda tudi svojo gostilno hotel svojim vernim rojakom posebno priporočiti. V ozirom na dopis sam pa pripomnimo, da je dosegel ravno nasprotno, kakor je bile nameravane, namreč zmanjšati in izpodkopati ogled našega g. župnika. Mi ga spoštujemo in čislamo od dne do dne bolj, zlasti še po takih grdih napadih, ker vemo, da ima srce za nas. Pomilujemo pa tebe, ljubi naš učeni rojak, da si celih 14 mesecev po Minkličevi gostiji slino požiral, ko očitaš našemu g. župniku, da je tam od veselja juckal. Ti bi pa menda jokal pri taki priložnosti? Odkrito priznamo, da nam je zmiraj največje veselje, ako imamo g. župnika v svoji sredini, in gotovo bi si tudi veterani v čast šteti, če bi ob cesarjevem jubileju defilirali mimo svojega župnika, kar pa se itak hi zgodilo, da si ta bogat revež v svojem neresničnem dopisu to trdi. Po tem dopisu vemo tem bolj gotovo, kdo vedno nasmir in prepričanje med tukajšnje prebivalstvo, da to ni g. župnik, marveč oni, ki je celo nedolžno šolsko cesarsko slavnost zlorabil v ta namen, da je pri tej priliki vtihotapil brezbožno knjižico svoidomiselnega „Prosvete“. Časi so se spremenili pri Sv. Križu. Kmetje smo sprežledali in spoznali, kdo nemir in prepričanje dela in neprenehoma hujska.

m. Sv. Jakob v Slov. gor. Slov. kat. izobr. društvo je imelo v nedeljo, dne 24. januarja svoj občni zbor. Prostorna soba g. Lorberja v Gor. dolu se je docela napolnila. Zborovanje je otvoril društven podpredsednik Kapun, pozdravil navzoče ter oddal besedo naprošenemu govorniku iz Jarenine, mladeniču Franju Šparlu. Govornik živo oriše mnogo točk.